

Välkommen till världens första internationella konferens om kollektiva boendeformer

Alla läsare av Bo Tillsammans är välkomna till Kollektivhus NU:s konferens International Collaborative Housing Conference 5–9 maj 2010 i Stockholm. Det blir världens första internationella konferens om alternativa boendeformer. Programmet och registreringsformulär hittar du på <http://www.kollektivhus.nu/>

På konferensen ska nedanstående personer vara huvudtalare:

Barbro Westerholm

läkare, professor och riksdagsledamot för Folkpartiet. Hon har varit generaldirektör för Socialstyrelsen, ordförande för Sveriges Pensionärsförbund och ordförande för den svenska regeringens äldreboendedelegation.

Numera är hon ordförande för Liberala seniorer och medlem i Riksdagens socialutskott. På konferensen ska hon tala om boendesituationen för äldre i Sverige i dag.

Göran Cars

professor i regional planering och prefekt för Institutionen för samhällsplanering och miljö vid KTH. Han forskar om bostadspolitik och planering. Han har deltagit i flera EU-projekt

om bostadspolitiska frågor och utbildar idag bland annat kinesiska statstjänstemän i hållbar stadsutveckling. På konferensen

ska han ge en översikt över svensk bostadspolitik särskilt för de utländska deltagarna.

Dick Urban Vestbro

arkitekt och professor i bebyggelseanalys vid KTH. Han forskar om kollektiva bostadsformer, sambandet mellan hustyper och kvarterstyper samt slumupprustning i de fattiga ländernas storstäder. Han är ordförande i Kollektivhus NU. På konferensen ska han tala om kollektivboendets historia.

Charles Durrett

arkitekt med eget företag tillsammans med Kathryn McCamant. Paret lanserade på 80-talet begreppet 'cohousing' efter att ha studerat skandinaviska kollektivhus. Tillsammans med McCamant har han ritat mer än 50 kollektivhus. På senare tid har han intresserat sig för bogemenskap för äldre och nyligen gett ut boken *Senior Cohousing*. På konferensen ska han tala

om olika modeller för bogemenskap.

Albrecht Göschel

har studerat arkitektur, stadsplanering och socialpolitik. Han undervisar vid Humboldtuniversitetet i Berlin och vid Internationalen Centrum für Kultur und Management i Salzburg. Sedan 2007 är han ordförande för *Forum für gemeinschaftliches Leben*, en sammanslutning av föreningar och enskilda som verkar för bogemenskap, särskilt sådan som överbryggar generationsmotsättningar. På konferensen ska han tala om tyska modeller för bogemenskap.

Eva Sandstedt

professor i sociologi vid Institutet för Bostads- och Urbanforskning vid Uppsala universitet. Hennes forskning handlar om sambandet mellan hushållsstruktur, stadsplanering och samhällsutveckling. Tidigare har hon studerat enboendets innebörd och nu ägnar hon sig åt frågan

om boendet under andra halvan av livet. På konferensen ska hon i dialog med Bertil Egerö tala om sambandet mellan samhällsförändring och bostadsefterfrågan.

Bertil Egerö

docent i sociologi vid universitetet i Lund, med speciell inriktning på befolkningsförändringar. Han har under många år arbetat som expert åt Sida med frågor om befolkning och utveckling, och om aids-problematiken i Afrika. Han har arbetat längre perioder i Tanzania, Moçambique och Zimbabwe. Han bor i kollektivhuset Slottet i Lund och är aktiv i Kollektivhus NU. På konferensen ska han i dialog med Eva Sandstedt tala om sambandet mellan samhällsförändring och bostadsefterfrågan.

Margrethe Kähler

är jurist, bostadspolitisk konsulent och chef för danska Ældre Sagen, en förening som arbetar för att alla ska ha ett aktivt och meningsfullt liv oavsett ålder. Med sina 460.000 medlemmar i 214 lokalkommittéer har Ældre Sagen blivit en maktfaktor i Danmark. Kähler gav 2004 ut boken *Bofællesskab – fra drøm til virkelighed*. På

konferensen ska hon tala om gemenskapsboende och välfärd.

Kosha Joubert

har en masterexamen i Organisational Learning and Development. Hon uppvuxen i Sydafrika men bor sedan 1994 i Tyskland, i ekobyen Sieben Linden. Hon är ordförande i Global Eco-village Network – Europe där hon bl a arbetar med att föra ut frågan om miljövänligt boende i samhället. Hon är medförfattare till boken *Beyond You and Me. Inspirations and Wisdom for Building Community*. På konferensen ska hon tala om hållbar livsstil i dialog med Graham Meltzer.

Graham Meltzer

arkitekt, forskare och fotograf, boende i den berömda ekobyen Findhorn i Skottland. Han har tidigare varit lektor vid Queensland University of Technology, Australien. Hans avhandling *Cohousing: Toward Social and Environmental Sustainability Research* bygger på en studie av 12 kollektivhus i USA, Kanada, Nya Zeeland, Australien och Japan. På konferensen ska han tala om hållbar livsstil i dialog med Kosha Joubert.

Tarja Cronberg

professor, f.d. partiledare för finska miljöpartiet De Gröna och tidigare arbetsminister i den finska regeringen. Hon är doktor i byggnadsfunktionslära (Lund) samt organisation och arbetssociologi (Köpenhamn). Hon var i början av 90-talet med i den nordiska forskargruppen *Det nya vardagslivet* som bidrog till att utveckla den nya generation kollektivhus. På konferensen ska hon tala om Det nya vardagslivet.

Inga-Lisa Sangregorio

författare, samhällsdebattör och en av de drivande krafterna i det feministiska nätverket Grupp 8. Hon är medlem av gruppen Bo i Gemenskap, som i slutet av 1970-talet gav ut boken *Det lilla kollektivhuset på arbetsgemenskapens grund*, en bok som låg bakom byggandet av ca 50 kollektivhus i Sverige på 1980-talet. Senare har hon bland annat skrivit boken *Collaborative Housing in Sweden* med exempel på hur de nya husen fungerat i praktiken. På konferensen ska hon tala om kollektivboende ur kvinnoperspektiv.

Program for the International Collaborative Housing Conference 5–9 May 2010 at the Royal Institute of Technology (KTH), Stockholm (as per 8 January 2010)

Wednesday 5 May	Thursday 6 May	Friday 7 May	Saturday 8 May	Sunday 9 May
<p>Arrival registration</p> <p>Cohousing dinners in groups or free evening</p>	<p>Registration</p> <p>Gathering at KTH, Drottning Kristinas väg 30 for info on study tours + departure by bus</p> <p>Study tour to cohousing in the Stockholm area</p> <p>Lunch in the Färdknäppen cohousing unit</p> <p>Study tour continues</p> <p>Cohousing dinners in groups or free evening</p>	<p>Moderator: Bertil Egerö</p> <p>Welcome: Barbro Westerholm</p> <p><i>Swedish housing</i></p> <p>Göran Cars</p> <p><i>History of communal housing</i></p> <p>Dick Urban Vestbro</p> <p><i>Cohousing models today</i></p> <p>Charles Durrett, USA</p> <p><i>European models</i></p> <p>Albrecht Göschel</p> <p>8 parallel workshops</p> <p>Exhibitions, poster sessions</p> <p>Evening free</p>	<p>Moderator: Dick Urban Vestbro</p> <p><i>Social change & housing demands</i></p> <p>Dialogue: Eva Sandstedt & Bertil Egerö</p> <p><i>Community living & welfare</i></p> <p>Margrethe Kähler</p> <p><i>Housing for sustainable lifestyles</i></p> <p>Dialogue: Kosha Anja Joubert & Graham Meltzer</p> <p>8 parallel workshops</p> <p>Dinner with cultural events</p> <p>Syster&Bror, KTH</p>	<p>Moderator: Kerstin Kärnekull</p> <p><i>Cohousing from Women's Perspective</i>, Inga-Lisa Sangregorio</p> <p><i>The New Everyday Life</i></p> <p>Tarja Cronberg</p> <p>Reports from workshops,</p>

Köket i Stockholms hems kollektivhus Cigarrlådan, Hökarängen.

Nytt bytessystem i Stockholms kommunala bostadsföretag – en fara för kollektivhusen?

Stockholms stad beslöt i höstas att samordna sina tre bostadsbolags internbytesköer till en enda, att träda i kraft 20 januari 2010. Beslutet ansågs påverka kollektivhusens möjlighet att själva styra vilka som ska flytta in i husen. Ett av bolagen, Stockholms hems, fann att gällande regler måste ändras för kollektivhusen. Man ställde därför kollektivhusen inför tre alternativ (här något förkortade):

- 1: Kollektivhuslägenheterna förmedlas på samma sätt som övriga, dvs. genom den gemensamma interna byteskän som administreras av den kommunala bostadsförmedlingen.
- 2: Som ovan men kollektivhusföreningen får möjlighet att föreslå en intern omflyttning inom 14 dagar. Om Stockholms hems inte får förslag om omflyttning inom den tiden lämnas lägenheten till bostadsförmedlingen. Regler kring hur denna omflyttning ska fungera fastställs i avtal mellan Stockholms hems och kollektivhusföreningen.
- 3: Stockholms hems och kollektivhusföreningen sluter ett nytt avtal om lokal förmedling av lägenheter. En konsekvens

blir att hyresgästerna i kollektivhuset inte längre kommer att kunna söka nya lägenheter genom den gemensamma byteskän.

Kollektivhus NU träffar bostadsbolagen

Utspelet med de tre alternativen skapade oro i Stockholms hems kollektivhus. Flera av dem vände sig till Kollektivhus NU och bad om råd och stöd. En intensiv diskussion fördes per mejl mellan Kollektivhus NU och kollektivhusen Cigarrlådan i Hökarängen och Tre Portar i Skarpnäck. Kollektivhus NU bad att få träffa representanter för de kommunala bostadsbolagen i Stockholm, vilket beviljades.

Vid mötet, som ägde rum den 3 december, sade Birgitta Gradin från Stockholms hems bland annat att det blir problem för kollektivhus i innerstaden eftersom folk söker sig dit utan att vilja delta i den gemensamma. Detta gäller till exempel Svärdet på Södermalm. För Tre Portar och Cigarrlådan är det dock inte samma problem.

När en lägenhet blir ledig i ett av Stockholms hems kollektivhus tänker man låta huset få två veckor på sig att lämna förslag på en intern omflyttning. Om Stockholms-

hems godkänner detta lämnas istället den lägenhet som blir ledig till Bostadsförmedlingen. Den lägenhet som förmedlas av Bostadsförmedlingen ska tydligt markeras som ett boende i kollektivhus med länk till information om huset. Gradin framhöll vikten av att personer från kollektivhuset deltar vid visningen så att information om kollektivhuset kan lämnas direkt till intresserade. Hon berättade att den information som Stockholms hems hittills gett om kollektivhus inte var bra och att den skulle förbättras. Hon inbjöd Kollektivhus NU att skriva en allmän information och ställde sig positiv till att länka information om Stockholms hems kollektivhus till Kollektivhus NU:s hemsida.

Tre Portar och Cigarrlådan valde alternativ 2

Tre av Stockholms hems högsta chefer besökte Tre Portar 24 november. De åt till och med middag i kollektivhuset, vilket upplevdes som positivt. Tre Portar har ett system som ser ut ungefär som alternativ 2, förutom att när ingen från Stockholms hems interna kö visar intresse tar föreningen hyresgäster från den egna kön. Tre Portar har ingen urvalsprocess utan går bara på kötid. Svante Tidholm i Tre Portar förklarar att detta system har fördelen att folk kan flytta in utan tidigare relationer till folk i huset, vilket är bra för sammansättning och rörlighet. För att få skriva kontrakt måste man få ett intyg på att man är informerad om vad det innebär att bo i kollektivhus. Svante skriver att man kunnat »skrämma bort« folk som egentligen bara velat ha en lägenhet.

Det nya systemet innebär att det blir nya rutiner för omflyttning internt vid lediga lägenheter. Tidigare har förtur inom huset gått via internkän, vilket varit tidskrävande. Nu kommer föreningen istället att ha en egen kölista, vilket Tidholm ser som positivt. Man kan också införa krav på att omflyttning endast gäller betalande och aktiva medlemmar. Det man förlorar är den egna kön. Men å andra sidan kan det nya systemet ge så pass många intresserade att det funkar ändå, säger Tidholm. Han framhåller att en kollektivhuskö hos bostadsförmedlingen skulle lösa många problem, men befarar att en sådan går stick i stäv med de politiska direktiven för bostadsbolagen i Stockholm.

Även Stockholms hems kollektivhus Cigarrlådan valde alternativ 2, efter omfattande diskussion. Beslutet påverkades

Tre Portar, Skarpnäck.

starkt av ett besök av bolagets högsta chefer. Enligt Joachim Berggren togs Stockholmsbrev emot som en kalldusch, men dialogen med bostadsföretaget vände situationen till något väldigt bra för Cigarrlådan. Till en början var de flesta hyresgästerna för alternativ tre dvs. att huset självt väljer hyresgäster, men blir av med platser i den kommunala byteskän. Men sedan svängde opinionen över till alternativ 2. Stockholmsbrevs representanter visade stort intresse för kollektivhus och försäkrade att kollektivhusföreningen skulle kunna styra inflyttningen trots allt. De som flyttar in måste betala en andel av de gemensamma lokalerna och föreningen fick löfte om ett lokalt avtal.

Hur det går för kollektivhusen i Familjebostäder och Svenska Bostäder är fortfarande oklart. Sannolikt kommer dessa bolag att studera Stockholmsbrevs erfarenheter innan man beslutar i frågan om de lokala avtalens framtid.

Skapa regler så att kollektivhusen kan överleva!

Antalet lägenheter i kollektivhus i Sverige uppgår till cirka 2 000, dvs. mindre än 0,5 promille av det totala bostadsbeståndet. Det finns många som står i kö för kollektivhus eller som på annat sätt uttryckt intresse för bostadsbaserade gemenskaper. Det är därför av största vikt att befintliga bostadsbaserade gemenskaper reserveras för människor som vill välja denna boendeform. För att främja mångfald i boendet måste det finnas instrument för att garantera att de som bor i de få kollektivhus som finns, också förbinder sig att delta i gemensamma aktiviteter. Att skriva kontrakt med hyresgäster som inte är beredda att fullgöra fastställda åtaganden riskerar att minska valfriheten. Genom väl utformade regler har de kommunala bostadsföretagen i Stockholm möjlighet att understödja överlevnaden av den lilla skara kollektivhus som alltså finns.

DICK URBAN VESTBRO

Tunnan i Borås hade över 100 besökare (bilden från ett tidigare tillfälle).

Öppet hus 2009 med många besökare

Öppet hus-helgen den 3-4 oktober blev som vanligt en trevlig aktivitet för de flesta gemenskapsboenden. Att det är just denna helg som vi anordnar Öppet hus beror på att det är FN:s Habitat-dag. Tanken är att globala bostadsfrågor då ska uppmärksammas. Habitat-deklarationen från 1996 innehåller bland annat följande punkter:

- Utveckla en allmän social bostadspolitik efter nya förutsättningar.
- Anpassa byggnader och byggda miljöer till kretsloppssamhällets krav och kraven på sund inomhusmiljö och god tillgänglighet för alla.
- Skapa bättre livsvillkor i utsatta bostadsområden.
- Förstärka olika orters attraktionskraft för människor och företag.
- Utveckla den lokala demokratin.

En del av punkterna berör frågan om boendegemenskap, till exempel den om en social bostadspolitik, den om kretsloppssamhällets krav och det om utveckling av lokal demokrati.

Det är 19 kollektivhus som har skickat mer eller mindre personliga rapporter om hur deras Öppet-hus-dagar gick. Några hade över 100 besökare och några hade bara ett fåtal, men var nöjda ändå eftersom man ordnade egna festligheter internt i husen. En del var besvikna att de lokala

massmedierna inte uppmärksammat Öppet hus, men å andra sidan var det flera hus som uppmärksammades med positiva artiklar. Många hade uppmärksammat att det var kanelbullens dag och därför bjudit på sådana läckra bakverk. De flesta hus hade fått in intresseanmälningar. Flera hus hade använt sig av Kollektivhus NU:s helt nyproducerade utställning.

Ett av syftena med Öppet hus är att påverka samhällsplaneringen så att fler intresserar sig för boformen. Från Gävle har vi fått följande rapport:

På vårt Öppet Hus i Blomstret i Gävle med guidning i våra gemensamma lokaler, lägenhetsvisning, loppis och fika med hembakta bullar kom två kommunalråd, några bekanta till folk i huset samt ett antal interna små vampyrer. Det är tydligen samma mönster överallt; de som kommer är de som är särskilt intresserade av frågan; för att de funderar runt planeringen av nya boenden (kommunalråden ville träffa styrelsen hos oss och få veta mer om våra erfarenheter) eller för att de funderar på att flytta och undrar om detta är något för dem själva.

Hela rapporten från de 19 gemenskapsboendena finns att läsa på www.kollektivhus.nu

ELISABETH OLSZON

Kollektivhus med radhus

Slånbäret i Växjö – ny medlem i Kollektivhus NU

Den 5 och 6 december 2009 hade styrelsen för Kollektivhus NU möte i Växjö. Styrelsen försöker lägga sina styrelsemöten till olika gemenskapsboenden i landet. Denna gång hade vi själva styrelsemötet på Sämjan i Växjö (se annan artikel) och gjorde ett studiebesök på Slånbäret dagen därpå.

På Slånbäret blev vi mottagna av Britten Carlsson. Hon välkomnade oss i den gemensamma matsalen med kaffe och pepparkakor. Efter hand dök det upp andra boende i huset och även arkitekt Olof Thedin som varit med från början och ritat huset. Han hade med sig pärmar med gamla tidningsartiklar och annan dokumentation från starten på 80-talet. Dick Urban Vestbro bjöds in som talare (fast det hade han själv glömt bort). Det hela började med en kvinnogrupp. Man hade studiecirklar. Därefter bildades en kollektivhusgrupp. 1981 började en grupp aktivister skriva insändare i Kronobergaren om att man önskade ett kollektivt boende.

Kollektivhus med radhus

Det var svårt att övertyga Växjöhem om idén men till slut togs första spadtaget och 1988 flyttade de första in. Det blev många diskussioner och många ändrade ritningar. Man började planera för 15 lägenheter, sen skulle det bli 22 och till slut blev det 34. I

Britten Carlsson och Rikard Forsling visar gemensamhetshuset.

dag är man glad för att det blev så stort. Slånbäret är det enda kollektivhus i Sverige som består av radhus. Radhusen ligger grupperade kring gångstråk medan parkering och bilgator ligger utanför området. Varje lägenhet har fått avstå cirka tio procent av 'normal' lägenhetsyta så att man kunde bygga en gemensamhetslokal på cirka 200 kvadratmeter utan höjda boendekostnader. I den fristående gemensamhetslokalen finns idag ett fint kök, en matsal, ett mys/TV-rum, en hobbylokal, en bastu och en tvättstuga. Hyran för detta är inbakat i lägenhetshyran.

Många har bott i Slånbäret sen starten och i dag är de flesta i medelåldern. Man har en gemensam måltid i veckan. Alla boende har en jourvecka då man ansvarar för att den gemensamma lokalen blir släckt och låses på kvällen samt blir städad på söndagen.

På senare tid har det varit upprörande diskussioner kring ombildning till bostadsrätt. De som är emot är rädda att den kollektiva idén utarmas och att Slånbäret blir som vilken bostadsrättsförening som helst. Likaså befarar en del att alla inte kommer att ha råd att köpa in sig i bostadsrättsföreningen. Att bli hyresgäst hos sina grannar är inte en lockande tanke. De som är för, anser att man kan förvalta huset bättre än Växjöhem och att man vill förhindra att grönområdet förtätas med nya byggnader.

Vi avslutade ett mycket trevligt samtal med att besöka trädgården (som kanske inte visade upp sin allra bästa sida denna decemberdag) och några trevliga lägenheter. Vi kunde föreställa oss att det var en härlig grön oas att bo i när våren och sommaren kom.

ELISABETH OLSZON

Sämjan – ett kollektivhus med principer

KOLLEKTIVHUSET SÄMJAN i Växjö bildades 1976 på initiativ av Ingemar Haraldsson. Han köpte ett äldre trähus och har sedan dess stått som ägare av huset. Kollektivet baserades på idéer om gemensam mathållning, vegetarianism, fredsarbete och annat som var typiskt för alternativrörelsen på 1970-talet. Sedan dess har det varit stor omsättning på boende. Ingemar Haraldsson har varit den fasta punkten. När styrelsen besökte Sämjan i december berättade han att det var dags för honom att låta andra ta över huset. En idé är att låta en

stiftelse köpa huset. Ingemar visade oss förslag till stadgar för en stiftelse. I stadgarna fastslås att vår planets resurser inte räcker till på långa vägar om alla på jorden skulle leva som man gör i västvärlden. Därför bör bogemenskapen välja en livsstil som alla skulle kunna leva ett gott liv med. Med detta menas bland annat att Sämjan skall ha vegetarisk eller laktovegetarisk kosthållning. Och kunna välja ekologiska och rättvisemärkta livsmedel. Man skall undvika fossil energi och hålla nere energiförbrukningen. Man skall välja kollektiva

Kollektivhuset Sämjan i Växjö med grundaren Ingemar Haraldsson.

färdmedel i görligaste mån. På gemensamma fester ska ej alkohol förekomma.

ELISABETH OLSZON och DICK URBAN VESTBRO

Boföreningen Vildsvinet i Örebro

Huset byggdes till bomässan sommaren 1992. Vi som planerade huset tyckte det borde heta Vildsvinet, kvarteret heter Svinaherden. Alla gator fick namn som skulle påminna om att det legat en kungsladugård här. Det rådde stor skepsis mot hela området i början och det var svårt att hyra ut. Även bostadsrättsföreningarna hade problem. Det förekom hyresrabatter och bostadsrätter hyrdes ut, men hos oss var det inga hyresrabatter alls. Vi skulle betala 1 000 kr per kvadratmeter.

Boföreningen kom inte i gång förrän bomässan var över för vi hade inte tillgång till alla gemensamma lokaler. Det var inte så mycket tal om att alla skulle ha särskilda uppgifter då. Vi hade knytis och man antecknade om man vill duka eller städa. Trapphusen har alltid skött sin städning, men att ansvara för något av det gemensamma kom senare. Städ dagar hade vi från början.

När vi på förslag från Örebrobostäder (ÖBO) gick över till att insatsen skulle vara 1 000 kr per rum flyttade fler och fler in. Vi hade två matlag, tisdag och torsdag. En tidning startade som fick namnet Kultingen. Vi gjorde om ett cykelrum till snickarbod och gjorde i ordning ett återbruksrum. Dagiset, som är föräldrakooperativt, var med från början. Vi hade husmöten om att uppföra grindar för att barnen inte skulle smita iväg.

Hönshuset

I ritningarna av huset, som gjordes av arkitekt Sören Steen, ingick inte hönshuset. Vi kallade det kretsloppshus. Vi skulle ge hönsen matrester och fick i gengäld ägg och spillning. Hönshuset är sammanbyggt med ett växthus. Hönshuset kostade 30 000 kr och betalades med kafépengar vi fick in under bomässan. Det dröjde flera år innan det ingick i husets budget.

Vi hade rätt att ha 6-7 hönor. Det var inte vinterbonat i början. Vi gav bort eller leasade höns. Det var dvärghöns och sist Hedemorahöns. Det flesta tycker det är roligt med hönsen, särskilt barn. Ibland på sommaren har det väl klagats på att tuppen låter för mycket. Ett år hade vi ingen tupp,

Den prunkande trädgården.

Matsalen i Vildsvinet.

men hönsen kan minsann låta de också.

Första taket var av gräs och jord och måste skötas, vilket vi inte var så bra på. ÖBO lovade oss då tegeltak. När det skulle bytas blev det ett ramaskri, så det dröjde innan det blev bytt. Hönshuset blev så småningom vinterbonat och de fick en större utegård med rätt att använda växthuset vintertid.

Andra djur

Många boende har katt. En del är bara

innekatter, men många vistas ute, och det har varit en del problem från dagis och grannar under årens lopp, då katterna kissar i barnens sandlådor. Nu finns det är särskild kattgrupp, som ska se till det.

Duvor som smutsar ner på balkongen har också varit problem. Att försöka skjuta dem har inte hjälpt. Inte en konstgjord hög heller. Det användes något kemiskt, som vi miljövänner inte gillar, och man försökte täppa till taken. Jag har inte hört något om duvproblem på senare år.

Vårt förhållande till ÖBO

Huset ägs av ÖBO men vår boförening förvaltar huset. ÖBO är med i styrelsen och deltar i mötena ibland. Hyror tas in av ÖBO och en del får vi bestämma över tillsammans med dem. Dessutom har vi medlemsavgiften som är helt våra egna pengar. Den går till sommarfest, husmiddagar, som är ett senare påfund med mera. Och varje trappuppgång får ett belopp, vilket också är rätt nytt. Avgiften har höjts undan för undan. Nu är det 2 000 kr. En del underhåll står ÖBO helt för, annat delar vi på, t.ex. nytt golv i matsalen för några år sedan.

ÖBO kollar att vi sköter huset och är beredda ta över om det förfaller. Ett tag var det mycket klagomål på att folk har så mycket saker i trappuppgångarna, så det blir problem om det börjar brinna. De gick hårt fram och krävde att vi skulle ta bort allt utom blommor i fönstren och anslags-tavlor. Vi är lydiga, så det ser rätt bra ut nu. Det var ÖBO som ordnade med mask-komposterna första åren, men när det blev klagomål om dålig lukt fick vi en liten Jora, som sedan byttes ut till en större Jora.

Här trivs jag bra

Vi är bara två som har bott här från början, men många har bott här länge, och de som bott här en gång kommer gärna och hälsar på, inte minst barnen, som fått vänner för livet. Ett skäl att många barnfamiljer flyttar är att de tycker det blir för trångt eller vill ha ett hus på landet. Det händer också att vuxna vill bo mer centralt när ungdomarna flyttar hemifrån. Man flyttar också mycket inom huset, till större eller mindre.

Vi är några pensionärer, men mest barnfamiljer. En härlig blandning av folk, även från olika länder. Här råar man sig själv men har tillgång till så mycket och gemenskap och möjlighet till påverkan efter tid och lust.

Vi har ett matlag på onsdagarna, pubkvällar en gång i månaden, kafé med innehåll ibland, stickjunta, årlig husfest och ett antal frukostar eller middagar, som trapphusen står för i tur och ordning. I dag den 17 oktober 2009 var det ett rejält frukostbord, i morgon är det städardag med frukost, lunch och fika, ett nytt tillfälle 31 oktober för dem som inte kan nu. Andra får en egen uppgift. De flesta behöver nog jobba ute med gården.

KARIN SAHLI

Har du hört talas om...

- **Trekanten i Stockholm** – ett kollektivhus för alla åldrar
  - **Tersen i Falun** – ett gemenskapsboende i ett ombyggt äldreboende
  - **Slottet i Lund** – ett 100-årigt hus för alla åldrar
- eller något av de andra fyrtytalet kollektivhus i Sverige?

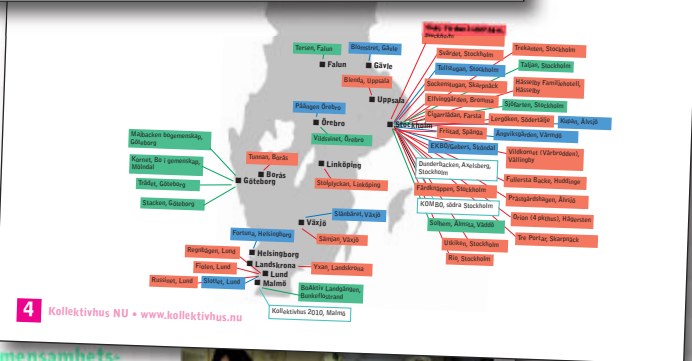
De har alla bostäder för gemenskap och samarbete:

- man lagar mat och sköter huset tillsammans
- alla har lägenheter med egna kök och badrum
- man bestämmer själv om man vill delta mycket eller litet utöver vissa plikter
- det finns alltid någon till hands om man behöver sällskap eller hjälp
- individualismen kan frodas – men man får naturligtvis anpassa sig och ta hänsyn till andra

Kockar i Tullstugan i Stockholm.

3 Kollektivhus NU • www.kollektivhus.nu

4 Kollektivhus NU • www.kollektivhus.nu

Viktigt i ett gemenskapsboende/kollektivhus är

- att husen är utformade för att främja gemenskap
- gemensamma utrymmen – och egna bostäder
- självförvaltning och arbets-gemenskap
- att besluten fattas på demokratiskt sätt
- att alla deltar i planerings-processen

Barnmatlag i Södra Station, Stockholm. Vård: Svenska Bostäder

Odlingar i Fullersta Backe, Huddinge. Vård: Huga Fastigheter AB

6 Kollektivhus NU • www.kollektivhus.nu

Några skärmar från utställningen om kollektivhus

Fin utställning klar

Elsa Grip och Ingrid Sillén har för Kollektivhus NU gjort en utställning om fördelarna med att bo i gemenskap. Utställningen som är på arksidor kan laddas ner från webbplatsen www.kollektivhus.nu. Riksföreningen Kollektivhus NU har ett exemplar monterat på lätta skivor i A2-format och föreningen Boihop i Göteborg har en inplastad version i A3-format. Den som vill använda utställningen kan ladda ner den från webbplatsen eller låna den från föreningen.

Utställningen har sponsrats av AB Bostäder i Borås som har kollektivhuset Tunnan; Svenska Bostäder i Stockholm som har kollektivhusen Rio, Trekanten, Fristad och Södra station; Familjebostäder i Stockholm som har kollektivhusen Prästgårdshagen, Färdknäppen, Sockens-tugan, Sjöfarten och snart ett hus till i Axelsberg; Huga Fastigheter AB i Huddinge som har kollektivhuset Fullersta backe, samt av ordförande i Kollektivhus NU, Dick Urban Vestbro.

Välkommen till årsmöte i Kollektivhus NU!

Årsmötet ska äga rum **lördag 20 mars kl 13–17** i den fina samlings-salen i kollektivhuset **Fristad i Spånga utanför Stockholm.**

Kollektivhuset Fristad har 133 lägenheter och ägs av Svenska Bostäder. Det byggdes från början ihop med ett servicehus för äldre med tanken att båda parter skulle ha stort utbyte av varandra och dela på gemensamma lokaler, men numera lever servicehuset och kollektivhuset sina egna liv.

Alla medlemsföreningar, stödmedlemmar och enskilda personer i medlemsföreningar är välkomna. Förutom årsmötet

förhandlingar blir det rundvisning i kollektivhuset, ett kulturellt inslag och en festmiddag. Vi kommer även att visa föreningens nya utställning. Du som vill delta i årsmötet ska anmäla dig till under-tecknad.

Motioner kan inges såväl av medlemsföreningarna som av stödmedlemmar och enskilda personer. Motionerna skall vara inkomna senast fredag 19 februari.

Läs mer om årsmötet på <http://www.kollektivhus.nu>

DICK URBAN VESTBRO, ORDFÖRANDE
dickurba@gmail.com

Lyckade föreläsningar på Världskulturmuseet i Göteborg

Under hösten 2009 och i början av 2010 anordnar Kollektivhus NU i samarbete med Boihop, Kvinnors byggforum, Kvinno-

I september talade Johanna Holm Bodin, arkitekt SAR/MSA, Basark AB, ordf. Kvinnors Byggforum om Planering och projektering – vem bestämmer? Reflektioner från 20 års verksamhet som arkitekt

folkhögskolan, Världskulturmuseet och Hyresgästföreningen en föreläsningsserie på temat »Varför är det nästan bara män som bygger? – om stadsplanering och bostadsbyggande med fokus på den sociala dimensionen av uthållig utveckling«. Den sista föreläsningen blir den 21 januari 2010 då Kerstin Kärnekull kommer att tala om »De goda exemplen på bra boenden utifrån sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter«. Kerstin Kärnekull är arkitekt och medlem i forskargruppen Bo i Gemenskap sedan 1975 och bor sedan 15 år i kollektivhuset Färdknäppen, Stockholm.

ELISABETH OLSZON

Juri Lutz berättar hur man kan bygga billigare.

Kerstin Kärnekull kommer i januari.

Kollektivhus NU

■ ■ ■ DET HÄR ÄR nummer 12 av »BO TILLSAMMANS« som är föreningen Kollektivhus NUs informationsblad. Vi har rullande ansvar för redaktionen. Den här gången är Dick Urban Vestbro, Stockholm och Elisabeth Olszon, Göteborg, redaktörer.

Styrelsen i Kollektivhus NU 2009

Ordförande:

Dick Urban Vestbro, Tullstugan Stockholm, 070-655 94 83, dickurba@gmail.com

Vice ordförande:

Elisabeth Olszon, Majbacken, Göteborg elisabeth.olszon@telia.com

Kassör: John Fletcher, Tersen Falun

Ordinarie:

Gunnel Torstensson, Trekanten Stockholm, **Bengt Kilén**, Färdknäppen, Stockholm.

Suppleanter:

Elsa Grip, Slottet, Lund,

Birgitta Aulin, Blomstret Gävle

Adjungerade:

Ingela Blomberg, Föreningen Framtiden Stockholm, **Hans von Zeipel**, Svärdet Stockholm.

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev? Skicka ett e-post till nyhetsbrev-kollektivhus-NU-subscribe@googlegroups.com

Du kommer att få nyhetsbladet Bo tillsammans och annan information relaterad till kollektivhusboende.

På hemsidan www.kollektivhus.nu finns listan över kollektivhus i Sverige. Vet du något hus som inte finns med där, hör av dej till kollektivhus.nu@gmail.com

På hemsidan kan man också sätta in en bytes- eller intresseannons. Mejla till hans.vonzeipel@comhem.se

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år. Plusgirokonto 43 88 62-5. Ange vem som betalar samt e-post eller annan adress.

www.kollektivhus.nu